

پرسشنامه کفایت اجتماعی پرنسپل براساس مدل فلنر:

پرسشنامه کفایت اجتماعی توسط پرنسپل (۱۳۸۵) براساس مدل چهار بعدی فلنر (۱۹۹۰) ساخته و هنجار شده است کسب می کنند. کفایت اجتماعی شامل چهار عامل است که براساس بعضی از سئوالات پرسشنامه کفایت اجتماعی سنجیده می شوند. پرسشنامه کفایت اجتماعی که چهار بعد مهارت رفتاری، مهارت شناختی، مهارت‌های هیجانی و آمیبه های انگیزشی را در بر می گیرد. این پرسشنامه ویژه نوجوانان می باشد که یک ابزار ۴۷ سئوالی است.

سوالات:

- ۱ اگر در امتحانی شکست بخورم ناامید نمی شوم
- ۲ نسبت به آینده خوشبین و امیدوار هستم.
- ۳ برای رسیدن به خواسته هایم حقوق دیگران را پایمال می کنم.
- ۴ مردم مرا به عنوان فردی بشاش و شوخ طبع می شناسند.
- ۵ دوست دارم عیوب خود را بشناسم و در رفع آن بکوشم.
- ۶ نسبت به دیگران احساس مسئولیت نمی کنم.
- ۷ وقتی کسی اشتباهی می کند با احترام به او تذکر می دهم.
- ۸ اطرافیانم مرا به عنوان فردی دروغگو می شناسند.
- ۹ گاهی در توانایی های خود برای موفقیت در زندگی دچار تردید می شوم.
- ۱۰ وقتی از کسی یا چیزی عصبانی هستم ، سعی می کنم سریع واکنشی نشان ندهم.
- ۱۱ تاکنون از منزل یا مدرسه فرار کرده ام و یا تصمیم به فرار گرفته ام.
- ۱۲ به خاطر برخی رفتارهایم مورد استهزا و تمسخر سایر همکلاسی هایم قرار می گیرم./
- ۱۳ وقتی می خواهم تصمیم مهمی بگیرم با دیگران مشورت می کنم.
- ۱۴ وقتی که ناراحتم ، به شادی ها و خوشی های زندگی ام هم فکر می کنم.
- ۱۵ از ترس اینکه مبدا توی ذوقم بخورد از ایجاد رابطه با دیگران خودداری می کنم.

- ۱۶ خود را فردی بی لیاقت می دانم.
- ۱۷ انتقاد اطرافیانم را به راحتی می پذیرم.
- ۱۸ در برخورد با دوستانم در سلام احوالپرسی پیشقدم می شوم.
- ۱۹ با افراد جدید زود آشنا می شوم.
- ۲۰ از همکلاسی هایم برای شرکت در فعالیت های مختلف دعوت می کنم.
- ۲۱ اگر خودکارم نزد کسی باشد ، نمی توانم آن را از او پس بگیرم.
- ۲۲ از دیگران به خاطر محبت هایشان تشکر می کنم.
- ۲۳ به روش مودبانه درخواست نامعقول دیگران را از او پس بگیرم.
- ۲۴ موقع برخورد با مشکلات به خوبی تصمیم می گیرم.
- ۲۵ روی حرف خود حتی اگر اشتباه باشد پافشاری می کنم.
- ۲۶ وقتی کارها مطابق میل من پیش نمی رود ، احساس بغض می کنم.
- ۲۷ والدین و دوستانم را صمیمانه دوست دارم.
- ۲۸ گاهی احساس می کنم که می خواهم همه چیز را بشکنم.
- ۲۹ از اینکه بخاطر پیشرفت در درس و مدرسه مورد توجه باشم ، خوشحالم.
- ۳۰ از اینکه دیگران را شادمان ببینم خوشحال می شوم.
- ۳۱ در دوران کودکی مورد توجه همبازی های خود بوده ام.
- ۳۲ وقتی که دانشجویها کاری را اشتباه انجام می دهند، به آن ها می خندم.
- ۳۳ تکالیف دانشگاه را به درستی انجام می دهم.
- ۳۴ وقتی با دوستم مشکلی پیدا می کنم، سعی می کنم ابتدا با او راجع به مشکل گفتگو کنم.
- ۳۵ وقتی عصبانی می شوم سعی می کنم ذهن خود را از آن مساله منحرف کنم.
- ۳۶ وقتی با دوستانم هستم ، به بچه های دیگر زیاد توجه نمی کنم.
- ۳۷ وقتی از دست کسی عصبانی هستم ، پشت سر او بدگویی می کنم.
- ۳۸ اگر کارها مطابق میل من نباشد ، خیلی عصبانی و ناراحت می شوم.
- ۳۹ اگر در درسی مشکل داشته باشم ، ان را از استاد یا دوسنم می پرسم.
- ۴۰ قبل از استفاده از وسایل دیگران از ان ها اجازه می گیرم.

- ۴۱ سعی می‌کنم در موقع عصبانیت تصمیم شتابزده ای نگیرم.
- ۴۲ به دوستانم در حل مسائل درسی اشان کمک می‌کنم.
- ۴۳ اتفاق افتاده است که خود را به مریضی زده ام تا مورد توجه قرار بگیرم.
- ۴۴ تلاش برای موفقیت در دانشگاه بی حاصل است ، زیرا دیگران باهوش تر از من هستند.
- ۴۵ وقتی با بچه ها هستم ، فقط در مورد مسائل مورد علاقه خودم با انها صحبت می‌کنم.
- ۴۶ وقتی کار اشتباهی می‌کنم ، از دیگران عذر خواهی می‌کنم.
- ۴۷ وقتی برای خودم برنامه ای تنظیم می‌کنم مطمئن هستم آن را تا آخر انجام خواهم داد.

اجتماعی شدن فرایندی است که در آن هنجارها، مهارت‌ها، انگیزه‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای فرد شکل می‌گیرد تا ایفای نقش کنونی یا آتی وی در جامعه مناسب و مطلوب شناخته شود. در این فرایند، اکتساب و به کارگیری مهارت‌های اجتماعی و چگونگی برقراری ارتباط و تعامل با دیگران، یکی از مؤلفه‌های اصلی رشد اجتماعی بخصوص در بین کودکان و نوجوانان محسوب می‌شود .

زندگی امروز به لحاظ وسعت و پیچیدگی تحولات، دگرگونی‌های سریع اجتماعی، تغییر ساختار خانواده، شبکه‌ی گسترده و پیچیده‌ی ارتباطات انسانی، گستردگی و هجوم منابع اطلاعاتی، انسان‌ها را با چالش‌های فراوانی روبرو کرده است. این چالش‌ها از یک سو بر چگونگی زندگی افراد و رفتارهای اجتماعی و فردی تأثیر می‌گذارد و از سوی دیگر نبود مهارت‌ها و توانایی‌های عاطفی، روانی، اجتماعی و شناختی با آسیب پذیر کردن افراد در رویارویی با مسائل و مشکلات، آن‌ها را در معرض اختلالات روانی، اجتماعی و رفتاری قرار می‌دهد.

از این رو انسان نیازمند برنامه‌ریزی خاصی است که او را برای غلبه بر تنش‌ها و مشکلات آماده کند. در جامعه‌ی امروز کودکان و نوجوانان باید بر دانش‌ها و

مهارت های فراوانی مسلط باشند، آن ها را بی آموزند، تمرین کنند، درونی سازند، تا بتوانند به خوبی با چالش های فرا راه شان رویارو شوند.

از این رو نیاز به اکتساب کفایت و صلاحیت های متناسب با سن و شرایط فردی و پرورش قابلیت های موجود در افراد به جهت کسب توانایی لازم به منظور طی موفقیت آمیز دوران رشد احساس می شود. کسب مهارت ها، توانایی ها و ظرفیت هایی است که، به فرد در برقراری ارتباط با خود و دیگران کمک می کند. آموزش مهارت های رفتاری، شناختی، هیجانی و مهارت های انگیزشی به فرد کمک می کند تا تصمیم مناسب را در موقعیت های مختلف اتخاذ نماید (پزشک، ۱۳۸۲ به نقل از حسینی مهر و زال بیگی، ۱۳۹۱).

از این طریق گام مثبتی در پیشگیری از ابتلا به بیماری های روانی، آشفتگی های روحی، از هم پاشیدگی خانواده، عدم سازگاری با محیط اجتماعی و... بردارد (حسینی مهر و زال بیگی، ۱۳۹۱).

کفایت اجتماعی عبارت است از دارا بودن مهارت ها و رفتارهای اجتماعی که سبب تعامل موفقیت آمیز در موقعیت های اجتماعی متفاوت می شود و نتیجه آن نگهداری موفقیت آمیز ارتباطات و مهارت های اجتماعی است (سگرین، ۲۰۰۰؛ به نقل از سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۵).

مولفه های پرسشنامه:

- عامل مهارت های رفتاری (34 گویه) 1 تا 34
- عامل آمایه های انگیزش و انتظارات (7 گویه) 35 تا 41
- عامل مهارتهای شناختی (3 گویه) 42 تا 44
- و عامل کفایت هیجانی (3 گویه) 45 تا 47

مقیاس پرسشنامه

این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت

در پرسشنامه کفایت اجتماعی هر سوال دارای ۷ گزینه شامل: کاملاً موافقم، موافقم، تاحدی موافقم، نظری ندارم، تا حدی مخالفم، مخالفم و کاملاً مخالفم می باشد و آزمودنی باید گزینه ای را انتخاب کند که بیشتر بیانگر احساسات و نظرات او باشد. روش نمره گذاری به شیوه لیکرتی می باشد و از سیستم ۱ تا ۷ پیروی می کند؛ به این ترتیب که اگر آزمودنی گزینه کاملاً مخالفم را انتخاب کند نمره ۱، مخالفم نمره ۲، تا حدی مخالفم ۳، نظری ندارم ۴، تا حدی موافقم ۵، موافقم ۶ و کاملاً موافقم نمره ۷ می گیرد. همچنین سوالات شماره ۳، ۶، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۲۱، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۳۲، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۴۴ و ۴۵ به صورت معکوس نمره گذاری می شود، به این صورت که به کاملاً موافقم نمره ۱ و به کاملاً مخالفم نمره ۷ تعلق می گیرد. پرسشنامه شامل 4 مولفه عامل مهارتهای رفتاری (34 گویه، طیف نمره دهی (238-34)، عامل آمایه های انگیزش و انتظارات (7 گویه، طیف نمره دهی 7-49)، عامل مهارتهای شناختی (3 گویه، طیف نمره دهی 3-21) و عامل کفایت هیجانی (3 گویه، طیف نمره دهی 3-21) می باشد. در کل پرسشنامه 47 گویه دارد. کسب نمره بالا نشاندهنده بالا بودن کفایت اجتماعی و برعکس می باشد.

تحلیل بر اساس میزان نمره پرسشنامه

بر اساس این روش از تحلیل شما نمره های به دست آمده را جمع کرده و سپس بر اساس جدول زیر قضاوت کنید.

لازم به ذکر است که تعدادی از سوالات دارای نمره بندی معکوس می باشد

توجه داشته باشید میزان امتیاز های زیر برای یک پرسشنامه است در صورتی که به طور مثال شما 10 پرسشنامه داشته باشید باید امتیاز های زیر را ضربدر 10 کنید

مثال: حد پایین نمرات پرسشنامه به طریق زیر بدست آمده است

تعداد سوالات پرسشنامه * 1 = حد پایین نمره

حد پایین نمره حد متوسط نمرات حد بالای نمرات

329 – 188 – 47

در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 47 تا 109 باشد، میزان کفایت اجتماعی در این جامعه نامطلوب می باشد.

در صورتی که نمرات پرسشنامه بین 110 تا 220 باشد، میزان کفایت اجتماعی در نسبتا مطلوبی می باشد.

در صورتی که نمرات بالای 220 باشد، میزان کفایت اجتماعی در حد مطلوبی می باشد.

پایایی پرسشنامه

اعتبار یا روایی با این مسئله سر و کار دارد که یک ابزار اندازه گیری تا چه حد چیزی را اندازه می گیرد که ما فکر می کنیم (سرمد و همکاران، 1390). در پژوهش پیری و همکاران (1390) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است.

پایایی پرسشنامه:

قابلیت اعتماد یا پایایی یک ابزار عبارت است از درجه ثبات آن در اندازه گیری هر آنچه اندازه می گیرد یعنی اینکه ابزار اندازه گیری در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی به دست می دهد (سرمد و همکاران، 1390). ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش پیری و همکاران (1390) برای این پرسشنامه بالای 0/7 برآورد شد .

ضرایب پایایی پرسشنامه کفایت اجتماعی

نام متغیر میزان آلفای کرونباخ
کفایت اجتماعی 0/88

منابع:

پیری ، موسی ، اسدیان ، سیروس ،(1390)، رابطه بین عملکرد خانواده و کفایت اجتماعی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سلماس، *فصلنامه علوم رفتاری*، 25-41.

